

rondom Strypemonde uitgezet en hebben zich sedertdien in rap tempo vermenigvuldigd. Vlak voor zijn dood in 1995 heb ik mijn vader gevraagd of hij al een maaltje bij elkaar had kunnen sprokkelen. Ik weet nog goed dat hij mij toen vertelde hoe hij de slakken uiteindelijk op zijn bord had gekregen (dagenlang spoelen met zout water om het slijm eraf te krijgen. Een echte lijdensweg voor deze dieren.) en, eerlijk is eerlijk, sedertdien heb ik nooit meer “escargots” gegeten, noch in een restaurant besteld!

Dan die muntjak ... inderdaad ... In januari 1999 heb ik die geschoten op Strypemonde. Ik had nog nooit een dergelijk dier gezien; klein, krom, korte voorlopers in vergelijking met de langere achterlopers, uit-stekende, lange tong tussen 2 grote bovenhoektanden, kleine, soort rattenootjes, ronde vorm en een staartje. In niets, zelfs niet in de buurt, lijkend op de elegantie van reewild. Toen ik het dier in het oog kreeg en hem uitvoerig door de verrekijker “bestudeerde”, kon ik er niets anders van maken dan een soort van misvormd reebokje. Later bleek dat het om een “chinees blafhert” ging, oftewel een muntjak. In Engeland komen ze in groten getale voor, begreep ik toen en daar worden ze als schadelijk wild afgeschoten vanwege hun agressiviteit richting andere diersoorten en zelfs huishonden zouden ze te lijf gaan. Hoe het dier op Strypemonde terecht was gekomen is enige maanden een raadsel gebleven totdat bekend werd dat mensen, woonachtig aan de Hoefweg in Oostvoorne met een omheinde tuin waarin diverse soorten hertjes, verhuisd waren naar Goedereede en de hertjes hadden losgelaten in het Overbos. Na de geschoten muntjak heb ik, ondanks af en toe een melding van een “vreemd hert” in het Mildenburg, of Overbos of Strypemonde, nooit meer een andere muntjak gezien. Ik vermoed dat ze zijn doodgereden dan wel uiteindelijk een natuurlijke dood zijn gestorven.

Van mij hoeven ze hier niet te zijn!
door Tom van Wanum

Een aantal jaren geleden was er ineens een harde kreet en een laag over mijn tuin scherende papegaai! Het was weliswaar een kleine, maar het was er wel één!

Mijn tuin ligt aan de andere zijde van het spoor bij Diergaarde Blijdorp, dus op zich ben ik er wel aan gewend dat er af en toe iets over de tuin vliegt of er aanwezig is, dat niet bij de Nederlandse inheemse fauna behoort. Zwarte wouwen die tijdelijk gebruikt zijn bij vliegshows zaten weleens op het dak van mijn lesgebouw en ook de rode passiebloemvlinder (*Heliconius erato*) en zelfs de mooie blauwe morpho (*Morpho peleides*) weten weleens uit de Amazonehal te ontsnappen. Ze scharrelen dan hun kostje bij elkaar op de vele bloemen hier in de tuin.

Toen de kleine papegaai in één van de bomen ging zitten, zag ik dat het een halsbandparkiet (*Psittacula krameri*) betrof. Het was de eerste die ik ooit heb gezien. Vanaf dat moment waren, het bleek een heel klein groepje van een stuk of 4-6 vogels te zijn, ze regelmatig op de tuin te vinden.

Het zijn bijzonder mooie, fel groene vogels, die het meest weghebben van een kleine papegaai. Ze danken hun naam aan het rode ringetje rond de nek en verder valt de enorm mooie rode snavel op. Het zijn zeker geen stille vogels. Ze krijsen tijdens het vliegen en in de bomen zitten ze vaak wat voor zich uit te murmelen. Opvallend zijn ze dus zeker.

Natuurlijk heb ik na mijn eerste waarneming wat informatie over deze vogels opgezocht. Het blijkt dat hun oorspronkelijke leefgebieden in India en in Afrika ten noorden van de evenaar liggen. De verhalen vertellen ons dat een stuurman van Alexander de Grote als eerste een levende halsbandparkiet meebracht. Dat zou de eerste papegaaiachtige in Europa zijn geweest. De vogels waren zeer geliefd, zoals veel planten en dieren die zeldzaam zijn. Ze werden dan ook veelvuldig als kooivogel gehouden.

Doordat er vogels ontsnapten of opzettelijk werden losgelaten, zijn halsbandparkieten inmiddels in 35 landen verspreid over bijna alle continenten te vinden.

Uit de tellingen die Sovon heeft verzameld, blijkt dat de soort zich vooral in de jaren na 1996 sterk over de hele Randstad heeft uitgebreid. Als je op de radio een reportage hoort, die

Halsbandparkiet

gemaakt is in Amsterdam, Rotterdam of Den Haag, is de kans erg groot dat je op de achtergrond het krijsen van de halsbandparkiet hoort. In de omgeving van Rotterdam werden na 2007 de eerste broedgevallen geconstateerd. Er ontstonden kleine kolonies in het Zuiderpark (Rotterdam-Zuid) en op het landgoed bij Huys ten Donck (Ridderkerk). Vervolgens verschoof de verspreiding langzaam in zuidelijke en oostelijke richting. Tegenwoordig broedt de halsbandparkiet op IJsselmonde, in Hoogvliet, Poortugaal, Barendrecht en Zwijndrecht.

De tellingen gebeuren door de bekende slaappleatsen tegen de avond te bezoeken en de dan binnenkomende vogels te tellen. Halsbandparkieten houden van gezelligheid en zijn daarom altijd in groepen te vinden. Bij mij op de tuin vertoeven overdag vaak groepen van 20 tot 30

Halsbandparkiet

vogels. Tegen de avond vertrekken ze naar een gemeenschappelijke slaappleats. De dichtst-bijzijnde slaappleats is in Overschie. Op die slaappleats zijn zo'n 1300 vogels geteld. Dat aantal was in ongeveer 10 jaar bereikt.

Halsbandparkieten broeden in holen en zijn dus afhankelijk van bomen waarin spechten al gaten hebben gemaakt. Ik heb nog niet gelezen dat halsbandparkieten spechten verdringen of uit hun nestholten verjagen, maar dat zal misschien best eens gebeuren. In andere gevallen en landen is wel concurrentie tussen inheemse vogels en deze exoten om broedgelegenheid waargenomen.

Tussen de verschillende broedkolonies schijnt sprake te zijn van uitwisseling. Ook is er sprake van uitwisseling van vogels tussen de verschillende steden. Er vliegen inmiddels flink wat halsbandparkieten rond met een ketting en een penning om de hals, zodat de individuele beesten te herkennen zijn. Daaruit blijkt dat Rotterdamse vogels ook op slaappleatsen in andere steden worden aangetroffen en omgekeerd.

In Rotterdam schijnt de populatie zich een beetje te stabiliseren. Of dit komt doordat de broedgelegenheid de beperkende factor is of het voedsel is niet duidelijk. Het weer schijnt wel van invloed te zijn, omdat er na flinke sneeuwval minder vogels op de slaappleatsen werden geteld dan daarvoor. Ook hebben de slechtvalken in Rotterdam ontdekt dat deze bontgekleurde vogels van binnen gewoon rood zijn en prima smaken. De broedende slechtvalken van de Hef of van het dak van het Erasmus MC maken van de oversteek over de Nieuwe Maas voor halsbandparkieten een gevaarlijke onderneming.

Soms besluit de hele groep een nieuwe slaappleats te zoeken. Dat is bijvoorbeeld gebeurd met de groep uit Overschie, die een paar maal 's nachts bezoek heeft gehad van een bosuil, die op zijn gemak een vogel uit kon zoeken. Deze groep bleek zich voor een flink deel te hebben verplaatst naar Rotterdam-Zuid.

Halsbandparkieten voeden zich vooral met zaden, bessen en noten. Vanwege het feit dat die bij mij op de tuin in zeer ruime mate aanwezig zijn, heb ik dus de gehele zomer deze vogels op bezoek. Nu zijn er hier wel meer vogels die dezelfde voorkeur voor voedsel hebben, maar die zijn in het algemeen een stuk handiger met hun eten. Een zaadje wordt keurig ontdaan van de zaadhuid en de inhoud verdwijnt in de maag. Bessen worden in z'n geheel ingeslikt en ook de stokbonen verdwijnen af en toe in z'n geheel in een vogel. Bij halsbandparkieten gaat dat anders. Ze hangen aan een zonnebloem en breken er grote stukken af. Enkel de zaden worden gegeten en de rest valt op de grond. Maiskolven worden eerst vakkundig geschild en vervolgens voor een deel opgegeten. Van de appels en peren wordt alleen geproefd, van elk stuk fruit maar één hapje. Kortom, als zo'n wolk van 30 vogels over de tuin voor je uitvliegt, laten ze een spoor van vernieling achter.

Gedurende de winter zijn ze vooral te vinden in een tuin waar pindaslingers en vetbollen hangen. Die heb ik hier op mijn werk niet, dus gedurende deze periode geen halsbandparkieten. Thuis in de achtertuin bij mij in Spijkenisse is dat anders. Daar liggen de vetbollen, pindacakes en slingers pinda's in de schuur te wachten totdat ze naar buiten mogen, om te dienen als voedsel voor de mezen, vinken, kepen en .....

Ik heb ze de afgelopen zomer al in de bomen bij de burens gezien, die mooie, groene, schreeuwende exoten!

Bronnen:

Wikipedia

Natuurvereniging IJsselmonde, Sander Elzeman

Sovon

Bureau StadsNatuur, André de Baerdemaeker